

ЗАМАН

Газета издаётся
на балкарском
языке с 1924 года

Интернет-версия:
zaman.smikbr.ru

Багысы 3 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ХУРМЕТЛЕУ

Къашхатау ючюн жанларын берген
аскерчилени жангыдан асыратъандыла

37-чи армияны 875-чи полкуну экинчи гвардиялы жаяу дивизиясыны Къашхатауну къатында 1942 жылда баргъан сермешледе ёлген аскерчилерини жангыдан асырау ишлеге КъМР-ни Башчысы Арсен Каноков, баш федеральный инспектор Александр Вербицкий, министрле, депутатла, Черек районну битеу эллерини келечилери, школчула да къатышхандыла.

2 бет

Иновация производствону
технология
энчиликлерин кёргендиле

3 бет

Сергей Шойгу
военкомлагъа погонланы
къайтаргъанды

7 бет

Чегем тарны
башында - паропланла

7 бет

Оборудованияны жангыртыууа
аслам эс бурургуа

3 бет

Хорлагъанлагъа -
дипломла

2 бет

Шимал Кавказ
кюн сайын

4 бет

Алгъа теркирек
барыргъа не зат
чырмайды

5 бет

Бйыкъгъа
гороскоп

8 бет

Ол къачан да, къайда да
махтаулу болгъанды

6 бет

Къашхатау ючюн жанларын берген аскерчилени жангыдан асырагъандыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Бушуулу митингни ача. Арсен Каноков Уллу Ата журт уруш халкъыга уллу къыйынлык келтиргенин чертгенди. Жаланда Къашхатаудан анга 2,8 жаш къатышхандыла, аладан 2268-си къайтмагъандыла. «Ол күнледен 68 жыл озгъанлыкыга, къазауат алыкка кесин унутурмайды», - дегенди ол.

Арсен Баширович Уллу Хорламны 70-жыллыгына аталган жумушладан бири - жангыдан асыралган совет аскерчилеге эсертме салыуу болганын да айтханды. «Былайда өлген жигитле бизни мамыр жашауубуз ючюн бергендиле жанларын. Аланы батырлыклары унутулук туюклюдю ёмюрледе да», - дегенди ол.

Уллу Ата журт урушну ветеранларыны республикалы советини башчысы Мухамед Шихабахов быллай жыйылула жаш тёлню юйретуде артыкъда магъаналы болгъанларын чертгенди. «Бюгюн быллайга жыйылган жашчыкъла бла къызчыкъла ата журтха кертичиликни, сюймекликни дерслерин алгъандыла», - дегенди ол.

Аскерчилени ёлюклеринден къалган сөөклерин басдырырдан алгъа КъМР-ни муфтийи Хазратали Дзасежев дууа окугъанды. Нальчикни килисарларыны благочинныйи Валентин Бобылёв да христиан дин адетлени этгенди.

КъМР-де аскер комиссар Евгений Харламовну буйругуу бла асырау башланганды. Бир къабырда ол гуллагъа эллиден

аслам аскерчини сөөкleri салынгандыла. Аланы хурметине ушукладан да атдыргъандыла. Бушуулу митингге жыйылгъан аланы бир минут шош туруп эсгергенди. Алайда гюлле салыуу да болгъанды.

Битеу бу жумушладан сора Арсен Каноков журналистлени сорууларына жууалпа бергенди. Ол быллай ишле жаш тёлнюю партиот ниетлеге юйретуде магъаналы болгъанларын чертгенди. «Былайда эсертме салынырыкъ күнледе жоюлган аскерчилени жуукларында чакырыргъа белгиленеди. Ол тюз боллукъду. Бусагъатда

башчысы Уяналаны Виктор айтханыча, сөрмешлеге 300 аскерчи къатышхан эди. Аладан эки жуозге жууугуну аты белгилиди. «Алай бюгюн аладан кимлени асырагъаныбызны тохтадырыр онг жокъду. Черекни сууу жагъаны ашап, къабырны алып кетерге къоркъуу болгъанды. Алай республиканы Башчысыны онуюу бла аскерчилени жангыдан асырайбыз», - дегенди Уяна улу бизге.

Нальчикни 1-чи номерли излеу отрядыны таматасы Андрей Степанов айтханыча уа, алагъа къыйын болумда ишлерге тошгенди. «Биз къабырны черекни

ачыкълагъанбыз», - дегенди ол.

Локияланы Расулгъа Къашхатау ючюн сөрмешле болгъан заманда жаланда 12-13 жыл толгъан эди. «Мен урушну кесин кёрмегенме, биз барыбыз да таулагъа къачхан эдик. Андан къайтханыбызда, Къашхатауну немислиле алып тура эдиле. Былайда ёзен а совет аскерчилени ёлюклеринден толуп эди.

Бизни ёгюз арбабыз бар эди да, атамны къарындашы мени да алып, быллайга келебиз. Ёлюклен асырарча бу жерни да кесибиз сайлагъанбыз. Ала уа асыры кёпден, ташып бошаймай эдик. Эл саулай жыйылган эди - тишируула, сабийле да. Дууа да тутхан эдик, жаннетли болсунла.

Юч күнден мен бягъы быллайга келеме да, къолунда керохун да тутуп, жатып тургъан бир аскерчини кереме. Ол ауур жаралы кере эдим, аны немислиле Нальчикке алып кетген эдиле. Арта билгенме ол къарачайлы жаш болгъанын. Атын, тукъумун да соралмагъанма. Ол жаш бюгюн да кезюму алыннады», - дегенди бизге Локия улу.

Кертиси бла да бу бушуулу жумушла кишини сансыз къоймагъандыла. Былайда жаш адамла, абаданла да кёп эдиле. Тишируула уа, жиямукларынын сорте, жаннетли болсунла, ол дунялары жарыкъ болсун, дей эдиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима.
Суратланы ХОЛАЛАНЫ
Марзият алгъанды.

уа Азербайджан, Украина бла сёвешиле бардыра турабыз», - дегенди.

Къашхатау ючюн уруш 1942 жыллада 28-29-чу октябрден болгъанды. Ветеранланы бу шахар поселеняда советини

жанындан къазып башлагъанбыз. Сууда кёп турургъа тошгенди. Болсада, битеу къыйынлыкыла да къарамай, мен ишибиз быллай бошалгъаны бек ыразыма. Биз къыралыбызны тарыхыны энтта бир бетин

Профсоюзла

Хорлагъанлагъа – дипломла

КъМР-ни Профсоюзларыны федерациясында рескомну онунчу пленуму бардырылгъанды. Аны ишине республиканы уруну эмда социальный айнытуу министрени орунбасары Николай Голочалов бла бу министерствону профсоюз комитетини башчысы Башийланы Алим да къатышхандыла.

Пленумда профсоюзланы 95-жыллыктарына жораланган конкурсда хорлагъанлагъа дипломла бергендиле. «Эм иги профсоюз уюлук» деген номинацияда башында сагъынлган ведомство экинчи жерни алгъанды. «Дагыда анга бойсунган акъылбалыкъ болмагъанлагъа

«Намыс» социально-реабилитация ара «Эм иги профсоюз организация» деген даражагъа тийишли болгъанды», деп билдиргендиле министерствону пресс-службасындан.

Эсигизге салайыкъ: Россей Федерацияда къырал учрежденилада бла халкъны жашауу жумушларын жалчытуучу предприятялада урунганланы профсоюзлары къуралгъанлы былай 95 жыл толгъанды. Саулай къыралда окуна алагъа кирген организацияланы саны бла - беш жүздөн аслам - республика биринчилени арасындады.

Бизни корр.

Пассажир автотранспорт

Эллилине тилеклерине кёре – автобус маршрут

Терк районну Урожайное элинде жашагъанла республикабызны ара шахары бла автобус байламлыкны жангыдан къурагъыз деп тилек жибергендиле, деп билдиргендиле бизге КъМР-ни Транспорт, связь эм жол миолк министерствосуну пресс-службасындан.

Министерство, пассажирлени болумларын эм ол жаны бла экономика фидальлыкны эсге алып, бу вопроша къарагъанды. Конкурс бардырылгъанды, технология документацияла уа министерство бла автовокзалла бирге келишип жарашдырылгъанды.

Андан сора да, автомобиль транспортада пассажирлени ташыууну юсюнден жорукыла тийишлиликде эки маршрут сюзюлгенди эм аладан бек тыныч эм къоркъусуз аайрылгъанды. Аны бла бирге автобусланы жоруу заманлары эм билетлени багъалары азайгъандыла. Алай бла «Нальчик-Урожайное» автобус маршрут жангыртылгъанды.

Андан сора да, элли юсюула муниципальный маршрутла да ётедиле. 15-чи апрельден бери уа «Терекавтотранс» муниципальный предпритие «Терек-Урожайное» маршрутну ачханды.

ПРАВИТЕЛЬСТВО

Кадастр багъаланы къабыл кёрмегендиле

КъМР-ни Правительствосуну кезиулу жыйылуунда туберкулёзну жукъган торлюксонден аругъанланы жашау журтла бла жалчытыргъа оноулашхандыла, дагыда темир жол транспорту компаниялагъа къоранчланы къайтарыуу низамы къабыл кёрюлгенди. Битеуда бирге 15 бегимни проекти сюзюлгенди. Кенгешни премьер-министр Руслан Хасанов бардыргъанды.

Биринчиден, КъМР-ни Экономика министрствосу РФ-ни Президентини указларын къалай толтургъаны сюзюлгенди. Ведомствону башчысы Мусукланы Алий билдиргенди, алагъа берилген 17 документде 28 оную бар эди, аланы асламысыны болжалы 2018 жылда бошаллыкды. Болсада битеу ала заманында тамамланадыла. «19 бегимни 2018 жылгъа дери толтургъа керекди - ала РФ-ни Президенти 2012 жылда май айда этген буйрукъладыла», - дегенди министр.

Толтуруучу власть органлада къырал-граждан къуллукчуланы билимлерин ёсдюрюу жаны бла къырал заказ къабыл кёрюлгенди. КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасыны орунбасары Александр Власов билдиргенди, заказ ведомствола кёрюзген тизмелеге кёре жарашдырылады. Келир жыл 200 адамны окутургъа белгиленеди. Бу жумушлагъа бюджетден 2,8

миллион сом бёлюнеди.

Къабарты-Малкъарда жеринден тепдирилмеген объектели (жерден къалгъанланы) кадастр багъасы къалай тохтадырылгъаны Правительствону членлерин ыразы этмегенди. Бу проектни къырал ырыкы эм жер халла жаны бла министрни къуллугун толтургъан Анна Тонконог кёрюзгенди. Ол айтханыча, республикада мемяланы кадастр багъаларын тохтадырыу жаны бла заказны Росреестр - «Федеральный БТИ» компаниягъа подряджа бергенди. Ол а аны Ставропольдан башха организациягъа субподряджа ийгенди.

Кадастр багъала «Об оценочной деятельности» законна тийишлиликде тохтадырылгъандыла. «Программа законнга тийишлиликде жарашдырылгъанды, алай анда болгъан келишмеулукле бизни ыразы этмейдиле. Аны ючюн, битеу болжалла бошалгъан

ларына да къарамай, алыкъа къабыл кёрмей турабыз», - дегенди Тонконог.

Программагъа къол салыргъа кереклисини юсюнден прокуратура да эсгертиу этгенди. Битеуда бирге уа 247 111 объектни багъасы тохтадырылгъанды. Алай программаны жарашдыргъанла элдеде мемяланы багъаларын шахарда болгъанындан эсе багъа кёрюзгендиле. 2018 жылдан башлап ырыкы ючюн налог салынырыкъды, ол а бу кадастр багъалагъа кёре тергелликди.

Север-Кавказ Федеральный округну битеу субъектлеринде да программаны бир компания хазырлагъанды. Башха республикада мемяланы багъалары кемчиликле бла тохтадырылгъанлыкыга, регионла барысы да аланы къабыл кёргендиле.

Болсада Лескен районну таматасы элдеде адамла наюлганы шахарда жашагъанладан кёп тёрликлерин билселе, артыкъ ыразы болмазлыкларынын белгилегенди. Урван районну келечиси уа, Псыкод элде мемяланы кадастр багъалары Нарткъаладан багъа кёрюзюлгенлерин чертип, программагъа къажуу болгъанын чертгенди.

Ахыры 4-чу бетдеди.

Промышленность

Уста специалистле жетмегени бир кыауум проблема чыгырады

Къарты-Малкъарны Правительствоосуна Председатели Руслан Хасанов кеп болмай «Терекалмаз» заводда кенгеш бардырганды. Аны ишине премьерни биринчи орунбасары Уяналы Казим, кыауум министрстволаны бла ведомстволаны эмда промышленность предприятялары башчылары да кыатышандыла. КъМР-ни промышленность эмда сатыу-алыу министри Роман Пономаренко бу ведомствону быйылгы жылы биринчи жарымында ишине эмда экинчи жарымына борчларыны юсюнден доклады кенгешни баш темасы болганды.

Ары дери уа Руслан Хасанов Правительствоу кыаууму бла бирге «Терекалмазны» производстволу онгары бла шагърейленгенди. Заводну генеральный директору Тлеужев Адалый кыонакылагы экскурсия бардырганды, оборудованианы эмда хайырлана турган технологиялары кертюгтенди. Правительствоу Председатели предприятяны специалистлери бла ушак этгенди, тутхан ишлерини энчиликтерини эмда айлык хакларыны юслеринден соруула да бергенди.

Заводну аллында майданда кыралган кермоуде мында чыгарылган продукция бла шагърейленирге боллук эди. Машинала ишлеуге, кырулуш индустрияга эмда кеп башха сфералада хайырлангыч алмаз инструментлеге кыонакыла иги багы бергенди.

Роман Пономаренко республиканы промышленность бөлүмүндө предприятяла быйылгы жылы биринчи жарымында кеп кыалмай беш миллиард сом багысы зат чыгарганыларын билдиргенди. Ол ал тергеуно елчиден онбеш процентте, бытырны бу кезиуде кермоуде а 7,6 процентте кеп болганды. Продукцияны аслам чыгарып, иги сатыу-алыу этгенлени ара-сында министр ал жерлеге «Кавказкабель», «Севкавентген-Д», «Терекалмаз», «Телемеханика», «Электротромсервис» предприятялары бла Нальчикде бийик вольту аппаратура заводну салганды. Анга кере промышленностьда этилген продукцияны асламысын машинала ишлеучу эмда темирлени жарашдыруучу предприятяла бергенлери да баямды. Сагынылган беш миллиард сомдан 3,3 миллиарды да бу бериледеди.

Торсюно металлургияны жетишмелерини иги болганын да белгилегенди. Мында предприятяла 1,2 миллиарда жууук сом багысы продукция хазырагында аны кеп кыалмай барыса да сатылып бошалганды. Жентил эмда агъач жарашдыруучу производстволаны кермоуделери - жиберилген продукцияны багысы 342 миллион сом болуп - бытыр бла тенгештиргенде артык тырленмегенди. Химия промышленностьда уа ёсюм юч керден артык болганды. Мында предприятяла 70 миллион сом багысы продукция саткандыла.

Жер тубюнде байлыклары хайырлануу, жарашдыруучу производстволу эмда электрокоч, суу, газ чыгаруу эм алганы жиберуу сфералада республика-

ны промышленность производстволу индекси бу кезиуде кеп кыалмай 69 процент болганды, жарашдыруучу производстволу ада иги - 64%. Ёсюм бегирик да иги - сегиз кереге - резина эмда пластмасса аберице чыгарууда болганын белгилегенди министр.

Ол да «СтройМаш» заводда терк айныган терек бахчачылыкка хайырлангыч пластмасса орунланы эмда пластик мебельни чыгаруу ёсгени себепли. Кумач согуучу эмда кийимле тигиучу производстволу, териледен изделила этиуде эмда оборудование чыгарууда уа индекс азайганды. «Аш-азык продукция, татлы, гара суула эмда тютюн чыгарууда уа аны ёлчими жалаңда 42 процент болганды», - дегенди докладчы.

Промышленностьну айнытуу атламлары терклендиреуде эмда продукцияны качествовон кертюрууде илму эмда билим беруу бла бирге ишлеу бийик магъананы тутайды. Роман Пономаренко министерство бу жаны бла не мадарла этгенини юсюнден да айтканды. Быйыл март айда инженер программаланы жарашдыруу бла кюреген «Аскон-Юг» компанияны специалистлери бла семинар бардырылганды. Аны ишине кюнш республикаланы келечилери да кыатышандыла. «Севкавентген-Д» заводда уа кеп регионаны белгили рентенологлары бла эм уллу клиникаланы баш врачлары кыатышып симпозиум этгенди. Жууук кезиуде Нальчикде радиология форум бардырыллыкды.

Министерствода кыралны жанындан республиканы промышленность предприятяларына налог льготала беруу жаны бла иш бардырылганды. Дагыда РФ-ни Промышленность эмда сатыу-алыу министрствосуна, республикада кыауум жангы производстволаны кыуаргъа предложие берилгенди. Улуу проектлендери - Тырнауауде вольтфрам-молибден чыгаргъан жерде жангы комбинатны кыуаруу - бла байламлы инвесторла бла бардырылган ишине юсюнден да айтканды.

Бөлүмнү бийик файдалы эмда конкуренцияга чыдамлы болуу ючюн, предприятялары оборудованиаларын толусуллай жангытыргыча кереклиси баямды. Аланы ишлерини а бийик технологияны продукцияны чыгарууга кечюрюрге керекди. Бу сёзлени айтханда, министр

юлгоге «Телемеханика» заводну жангыртуу проектн келтиргенди. Ол федеральный энчи программаланы бирине кыатышып, 278 миллион сом багысына жангы приборланы, радиоэлектронный техниканы эмда энергияны агъаруу чыракылары бла светодиодланы чыгаруучу оборудование орнатканды.

Проблемаланы юсюнден айта, министр бийик усталы специалистле жетишмегенин энчи белгилегенди. Кенгешде аны ызындан сөлөшгенини асламысы да анга бирча шагъат этген эдиле. Бюгюнлюкде республикада токарыла, фрезеровщикле, электрикче, радиомонтажникче, инженерле эмда газозлектро-варщикле бек аздыла. Кыауум уллу заводла, сёз ючюн, «Телемеханика» эмда «Кавказкабель», керекли специалистлени кеслери окуяны башлагандыла. «Алай бу мадарла бла болуму саулай тап халга келтирирге онг болмазлыкы баямды», - деп, проблеманы тамамлар ючюн, билим беруу учрежденила да ишине кыолга алыргыча кереклерин чертенди министр.

Ахырында Р.Пономаренко министерство быйылгы жылы экинчи жарымында кыатышы борчлагъа аслам эс бурлуугун билдиргенди. Предприятялагы кырал гарантиялары хайыры бла кредитле алыргыча эмда алагы энчи программалагы кыатышыргыча себеплик этиуде ол баш магъана бергенди. Аны бла бирге предприятялада урунганланы иш хаклары кыаллай бир болганы эмда ол кыалай теленгени да министерствода энчи контрольда болуугун чертенди.

Кенгешде дагыда бардырган ишлерини юсюнден кыауум предприятялары эмда республиканы Инвестицияла эмда айнытуу агентстволу башчылары бла КъМР-ни Профсоюзларыны федерациясыны келечиси да сөлөшгөн эдиле.

Руслан Хасанов, министерство бу кезиуде иги ишлегенин белгилеп, жылы экинчи жарымына салынган борчланы толтурууга эм аны бла бирге прогноз кермоудеге жетерге кюлдөн келгени аямазга чакырганды. Предприятялары башчылары уа болган проблемаланы юслеринден ачык сөлөширге эмда аланы тамамлау жаны бла оюмлары Правительствога эмда министрствого билдирерге рекомендация этгенди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Бюгюнню сураты

Ветеранла

Кыралны башчысындан алгыш сёзле

РФ-ни Президенти Майскийден Улуу Ата журт урушну ветераны Иван Данилович Анищенко 90-жыллыгы бла алгышлаганды. Владимир Путин анга кийик саулык тежегенди эмда мындан ары да кеп жылланы жашарын суюгенин билдиргенди. Аны таматагы Май районну администрациясыны таматасы Ольга Полиенко, Майский шахарны мэри Сергей Евдокимов эмда ветеран организацияны таматасы Павел Крывокрысенко бергендиле.

Иван Данилович Анищенко Украинада тууганды, ол анда школну бошагандан сора лётный училищеге киргенди. Алай окууу бошаамаганды - уруш башланган эди. Миноётчик-пехотинец Сталинграддан Германияга дери жетгенди. Улуу Хорламга Эльбада тубегенди. Кызыл Жулдузун ордени эмда Махтаулыкун ордени ючюнчю даражасы, «За освобождение Берлина», «За победу над Германией» майдалла бла саугаланганды.

Сынау жыйуу

Жаш депутатла жаратхандыла

Къарты-Малкъарны эмда Север Осетия-Алания Республиканы законла чыгаруучу органдарыны Жаш тёлү палаталарыны депутатлары Нальчикде «Золотой колос» агроконцерни иши бла шагърейленгендиле. Аны юсюнден бизге предприятяны пресс-службасындан билдиргендиле.

Жаш парламентарийле агроконцерни сют чыгаргъан «Нальчикский», «Нальчикни эт жарашдыруучу комбинаты» эм «Къарты-Малкъар» бийик технологиялы кыумалы предприятяларында болгандыла. Экскурсияны «Золотой колосну» директоруну орунбасары Руслан Шебузов бардырганды. Ол алагы инновация производстволу технология энчиликтерини, уруну процессни кыуаруу юслеринден айтханды. Жаш депутатла шёндюго агротехнологияла бла суюп шагърейленгендиле эмда алагы былай экскурсия кыуаргъанлагъа жюрек ырадылыкларын айтхандыла.

Бизни корр.

Тубешиу

Бир журтлулагъа - жырла

Экинчи Чегем элни таматалары бла элни маданият ююно ишчилери Нальчикде алгыракда Сириядан кыайтып келген жерлешлерибиз жашаган санаторийлеринден биринде болгандыла. «Тубешиу мураты - бир бири бла танышуу, жашуу сынаулары, ниет байлыклары бла шагърейлениу эди. Бир журтлуларыбыз кеслери тиллерин, адет-тёрлерин саклап алагыларны кыуанырча шартды. Ала бла ушакла терен магъаналыклары бла жюрекке киргендиле», - дегенди тубешиуно юсюнден элни маданият ююно башчысы Алихан Мулаев.

Жыйылгъанланы чыгармачылыклары бла сабий тепсеу ансамбль, жырлары бла Анатолий Мизов кёллерин алгандыла. Сириячыла уа бютюдю суюп эрттегили жырлагъа тынгылагандыла.

Элина КЯРОВА.

Чегем районну жер-жерли администрациясыны пресс-службасы.

Социальный жалытуу

Гитче предпринимательликни айнытырча бизнесе

Къарты-Малкъар Республикада гитче болушлук этиу жаны бла муниципальный фондланы итогларына кере, быйылгы жылы башындан предприниматель иш бла кюрегенлеге 48 миллион сом 169 микрозайм берилгенди. Аланы асламысын эл мюлкде урунганла бла сатыу-алыу иш бла кюрегенин алгандыла. Аны хайырындан 320 ишчи жер кыуарганды эм ала толусуллай саклангандыла.

Бюгюнлюкде республиканы битеу шахарларында бла районларында 13 муниципальный фонд ишлейди. Алада гитче предпринимательлени бла крестьян-фермер мюклени айнытыргыча деп бир миллион сомга жууук болжалы бир жыл болган займ бердиле. Микрозаймланы бёлюрге жер-жерли фондланы попечитель советлери тохташдырылган мардалага кере оную этдиле, деп билдиргендиле КъМР-ни Экономика айнытуу министрстволу пресс-службасындан.

Х. АЗРЕТОВ.

Кадастр багьаланы кьабыл кёрмегендиде

Ахыры. Аллы 2-чи бетдеди.

Руслан Хасанов программаны хазырлаган компания заказны тийишлисича нек толтурмагьанын сюзерге кереклисин белгилегенди. «Ала, республикага да келмей, Интернетде олутруп, багьаланы ат башында тохташдырып кьойгьандыла. Тамбла уа бизи адамларыбыз анга кёре налогны телерикиде, кьыралны иелигиде болган объектлени арендага берсег а, ахчаны жьылмай турлукбуз. Битеу бу затла адамланы чамландыргьан этерикдиле», - дегенди.

Премьер-министр бу жумушланы толтурган компанияны ала борчлары тийишлисича толтурмагьанлары, багьаланы районланы башчылары бла сюзмегенлери ючюн жууапха тартыргьа онг болгьанын бла кьалгьанын тинтирге буюргьанды. Программаны кесин а, министрле кьол кётюрюп, кьабыл кёрмегизге оюнашхандыла.

«2013-2015 жыллада КьМР-де кьырал ырысхыгьа башчылык этуиуню юсюнден» республикалы программа Кьабарты-Малкьарны иелигинде болган ырысхыны файдалы хайырланьыр, бюджетни кьошакь ахча бла жалчытыр мурат бла жарашдырылгьанды. Анна Тонконог билдиргенча, аны жашауда бардыргьа 179,9 миллион сом керекди. Алай документде методика кемчиликке болгьанлары ючюн аны келир жьыйлыгьува дери тапландырып, жангьандан сюзюп, кьабыл кёрюрге келишгендиде.

Туберкулёзну жукьган тюрюсюнден ауругьанла жашагьан юйде алагьа энчи отуу бёлюрге онг жокь эсе, алагьа жашау журт алыргьа социальный себеп боллукьду. Быллай тутхулукь ауругьан сабийлери болган юйюрге да этиликди. Кьурулуш эм архитектура министрни кьулулгьун толтурган Ирина Кауфова айтханыча, проект ауруну жайылуун тыяр мурат бла федеральный эм республикалы законлагьа тийишлиликке жарашдырылгьанды.

Адамланы шахарланы арасында темир жол транспорт бла жюрютгенде этилген кьоранчланы кьайтарыу жаны бла бегим да тюзге саналгьанды. Транспорт, связь, жол мюлк министрни кьулулгьун толтурган Улбашланы Ислам билдиргенди.

бегимде кьоранчланы санауу эмда компенсацияны телеуно низамы тохташдырылгьанды.

«Аланстрой» чекленген жууаплыгыгы болган обществогьа кьурулушда хайырланган юзмез чыгьарган «Матвеевское» карьерде ишлерге эркилик берилгенди. Табийгьат байлыкьла эм экология министр Гьызыланы Берт айтханыча, ол Прохладна районда орналынды. Анда юч миллион кубометр юзмез барды. «Биз компанияны тинтгенбиз, аны кесини техникасы барды. Бу жерде юзмез болгьанын да ол хакь телеп, геологоразведка жумушла бардырып, кеси ачыкьлагьанды», - дегенди ол.

Руслан Хасанов республикада табийгьат байлыкьланы хайырланганла налогланы тийишли тенгли бир телегенлерин бла кьалгьанларын тинтирге кереклисин бургьанды министрни эсин. «Биз кюнледе мен «Гидрометаллург» заводну иши бла шагьрейленгенме. Ол республиканы бюджетне жаланда 7 миллион сом телегенди, предприятияда айлыкь хакь а асыры гитчечикден, аны юсюнден айтыр кереклиси да жокьду. Да ол адамлагьа, республикага да ахча телемей эсе, биз аны нек ишетип турургьа керекбиз, табийгьатыбызны кирлендирип?», - дегенди ол. Хасанов, министрле барысы да республиканы бюджетин толтуруу юсюнден сагьыш этерге керек болгьанын чертгенди.

Кенгешде дагьыда пенсиячылагьа жашау журт эмда коммунальный жумушла ючюн ахча телегенде субсидия беруиуну эмда да кьабыл кёрюлгенди. Энтта «2011-2015 жыллада КьМР-де миллетле аралы келишулюкно эм тезомлюлюкно сакьлау юсюнден» программга тюрлениуле кийрилгендиде.

Ахырында уа РФ-ни МЧС-ини КьМР-де Баш управлениасын таматасыны кьулулгьун толтурган Михаил Надёжин сабийле эмда абаданла сау кюнню турган социальный учрежденияланы от тюшоуден кьоруулау юсюнден билдиргенди.

Жьыйлыуда башха бегимлени проектлери да, сюзюлюк, кьабыл кёрюлгендиде.

ТИКАЛАНЫ ФАТИМА.

Кьайгырыу

Кьолайлары азлагьа - ахча болушлукь

Жангы окуу жыл башларын алында кьолайлары аз болган юйюрлөдөн сабийлеге ахча болушлукь этиликди. Алай бла шолгьа жюрюген хар сабийге экишер минг сом бериликди.

КьМР-ни Урунуу эм социальный айнытуу министрствосуну информация-аналитика департаментини башчысы Лариса Бекиева билдиргенге кёре, аллай болушлукь 5 904 окуучугьа этиликди. Аны ючюн

бюджетден тышында сабийликке болушлукьга бардырылган төрели суботникде жьыйылган ахча хайырланыллыкьды. Быйыл анга 896 предприятие кьатышхандыла, битеуда - 91 417 адам. Бёлюнген ахчаны өлчөми бюгюлюкде 11 367,5 минг сомгьа жетгенди.

Ольга РЯБКОВА.

КьМР-ни Урунуу эм социальный айнытуу министрствосуну пресс-службасы.

Кьайгырыу

Ветеранны юйюрюне - сертификат

Зольскь районда Улуу Ата журт урууда өлгөн ветераны Борис Гагажковну юй бийчеси Тамарагьа жашау журт ишлетирге сертификат берилгенди, деп билдиредиле бизге районну администрациясыны пресс-службасындан. 957 минг сом республикалы бюджетден бёлунеди. Аны Тамара Гагажкова тогуз айны ичинде кьоратып бошаргьа керекди. Совет аскерчини юй бийчеси зольскьечилени арасында быллай сертификатын 35-чи болуп алгьанды.

Улуу Ата журт урууну ветеранларын жашау журтла бла жалчытуу федеральный излемлеге тийишлиликде

бардырылгьанын белгилерчады. 2012 жылда КьМР-ни Урунуу эм социальный айнытуу министрствосу бу категория адамлагьа жашау журт сатып алыргьа 36 сертификат бергенди.

Тамара Гагажкова уа культура сферада кьыркь жылдан аслам ишлегенди. Ол ара библиотекада кюрешгенди. Урушха кьатышхан жершелерини атларын тохташдырып, ала ёмюрлөдө унутулмазча уллу иш бардыргьанды. Тамара кеси кьоллары бла этген стендле Залукокоажени библиотекасында бюгюн да сакьланадыла.

Бизни корр.

Шимал Кавказ кюн сайын

Дагьыстанны парламенти жангы премьерни салыкьды Дагьыстанны парламенти болжалдан алгьа бардырыллыкь сессиясында правительствону отставкага кетген башчысыны орунуна жангы премьер-министрни кьабыл этерикди.

«Депутатла, солуну кьуюп, ол соруну сюзерге кириширикдиле. Республиканы башчысыны кьулулгьун болжаллы халда толтура турган Рамазан Абдулатипов парламенти кьарамына кандидатын кёргозтюрюкюдо, андан сора ол кесини программасыны юсюнден кьыска билдириу этерикди. Сора кьол кётюрюле бардырыллыкьдыла», - деп билдиргенди ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Халкь жьыйлыууну пресс-службасыны келечиси.

Дагьыстанны правительствосу озгьан баш кюнде отставкага кетгенди. Абдулатипов айтханыча кёре, правительствону ишлеу халы Башчыны ишлеу халына жеталмай тургьанды.

Рьноклагьа сейир барды

Словакия Астрахань область бла биритип ишлеуно хайырындан Каспийни тийресиндеги кьыралланы рынокларына кьошулуур муратлыды. Аны юсюнден бери Россейли-Словакиялы эм Словакиялы-Россейли ишчи советлени бирикдирилген кенгешлерине кьатышыргьа келген бизнесменле билдиргендиде.

Россей Федерацияда ол кьыралны Чрезьвичайный эм Полномочный келечиси Йозеф Мигашны айтханыча кёре, эки жаныны экономика эм гуманитарный жанлары бла байлалмыкьлары ачыкьлы, шартлы эм хайырлы болгьандыла. Ол жанлы бла Астрахань область алда барды.

Регионну губернатору Александр Жилкинни айтханыча кёре, келечилени аллай тюбешмюлери астрахань-словакиялы байлалмыкьлы иги айныгьанларына мырдан ары бютонда алаамат айнырыкьларына себепди.

Аслам мирзеу жьыйылгьанды

Ростов областины жерчиликде урунганлары эртте жетиучо мирзеулюккөдөн эм кьудорудан 2,3 миллион гектарны тирлигин жьыйгьандыла, ол сабанланы 83 процентиди. Битеу алып айтханда, 5,2 миллион тонна мирзеу жьыйылгьанды - хар гектардан 2,25 - шер центнер, ол былтыр жьыйылгьаны чакьлыды. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине эл мюлкно ол жерли министрствосунда айтхандыла.

Сабанланы 90 процентинден асламысыны тирликлерин жьыйып бошгьандыла сугьарыларын жерли Южный, Приозовский, Центральный районлада. Башха районлада да сабанланы 70-72 процентини тирликлери жьыйылгьандыла. «Бу жууалы ишни биринчи болуп Пролетарский районну сабанчылары бошгьандыла. Матвеево-Кутанск, Егорлыкск, Песчанокоскь районлада кьылкьылыланы эм кьудоруланы тирликлерин жьыйыну бошай турадыла», - дегендиде ведомствода.

Фермер мюлккөге кьошулады Волгоград областьда 200 чакьлы энчи юй тюпле эки жьылны ичинде элли-фермер мюлккөге айлангьандыла, аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине регионну правительствосуну пресс-службасында билдиргендиде. Область Россейде аллай проектини биринчи болуп жашауда бардыргьанды.

Бюджетден болушлукь беруиуну болушларына кёре, элли-фермер мюлкно кьурааргьа оюно кьоллу боллукьдула ар-базарында 35 ийнекден аслам маллары болганла, - дегендиде ведомствода. Ала барысы да аллай мюлккө кьурай тургьанда регионлу льготала алгьандыла - ахча болушлукь хар мал башындан төртөп 5-шер минг сом болгьанды.

Областьда юйюр малчы фермалагьа да болушлукь этилди. Быйыл областын правительствосу, федеральный ырысхьдан бериликни да эсеплеп, юйюр малчы фермалагьа 50 миллион сомдан аслам ахча бөллюкюдо.

Установка чыгьаргьандыла

Кьалмыкьну кьырал университетини алимлери Яшкуль районну меринос кьумалы кьойла жайыуу бла кюрөшгөн «Удан хечч» совхозуну заказы бла кючю 5кВт болган желэнергетика установканы сынау образцени хазырлагьандыла. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине эл мюлкно министрини орунбасары Олег Чомповод билдиргенди.

«Бу ишни андан ары бардырыу бийик технологиялы, илмулу, инновациялы электротехно алыргьа онг берликди, - дегенди оюучу Герман Бордилов. Аны айтханыча кёре, бу энергетикалы комплекси кючюн 15 кВт/ч-гьа дери жетдирге, алай бла газ ыладан эм электрөзладан узакьлада ишлеген фермерлеге эм эллилеге ишлерин женгиллетирге онг берлик эди.

Алимни айтханыча кёре, университет ол комплекслени жарашдырыргьа, орнашдырыргьа эм андан ары техника жаны бла ишлерин этип турургьа, алагьа дайым кьураарча станцияны кьурагьа боллукьду, инженер усталыкьгьа юйюрене турган студентле практикалары бардырырча база окууна боллукь эди ол.

Сабий садлагьа - 2 миллиард сом

Ростов областьда 33 сабий садны ишлерге быйыл 2 миллиард сом кьоратыллыкьды, аны 1,7 миллиард сому федеральный бюджетден бериликди. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине губернаторну орунбасары Сергей Трифонов билдиргенди.

«Андан сора да, жьылны ахырына дери шолгьа дери билим берлик 50 жангы учрежденияны проект документлени хазырлар мурат барды. Битеу алып айтханда, 2015-чи жылгьа дери федеральный ара бу ишге деп 10 миллиард сом чакьлы бир ахча бериликди, - дегенди ол.

Иш ол халда барса, 2015 жьылны ахырына дери Донну битеу сабийлерин шолгьа дери билим берген учреждениладда жерле бла жалчытырдыла. Шендо аллай учрежденилагьа очередьде турганла 90 мингден кепдөле. Быйыл Дондагы Ростовда, Донецкеде, Каменскде, Усть-Донецкеде, Матвеево-Курганскде, Мартыновскде эм башха районлада жангы сабий садла ишлеп башларкьдыла.

Телевидение комплексни

ачаргьа хазырланадыла Чечени башчысы Рамзан Кадыров республиканы «Грозный» деген кьырал телерадиокомпаниясыны ишлене турган жангы аппарат-студия комплексине инспекция халда кьурагьанды.

«Ол хайырларыгьа берилсе, Россейде бек иги регионлу ТВ-комплекс боллукьду», - деп жазгьанды «Instagram» деген приложенинда кесини страницасында.

Кеп функцияны комплексде оуулу студия павильон барды. Аладан бирини жери 500 квадрат метрден кепдо. Чечени башчысы айтханда кёре, быйыл окууна ары дуняда бек игиге саналган телевизор оборудованине келтирилди.

Андан сора да, ол проектни чеклеринде инновациялы виртуальный студия ишлене турады. Телекомплексни иги ишлерча этер ючюн бу сферда дуняны брендлерини алчы специалистлери кьатышырыкьдыла, дегенди Кадыров.

Краснодарны фонтанлары

Роспотребнадзору рекомендациясы бла 1-чи июльда Краснодарда тохтатылган фонтанла жангьандан ишлеп башлагьандыла. «Ол кезуиуну ичинде шахарны фонтанларында суулары болулары эм комплекс халда тинтилгендиде - химия, микробиология жанлары бла да ала кьоркьуусулукьну излемлерине келишедиле», - деп билдиргендиде ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Роспотребнадзору регион управлениасыны администрациясында.

Фонтанланы болжаллы халда тохтатыргьа тюшгенини сылтау иссилкь болгьанды, ол жугьуучу ауруулары, ол санда ачыкь келледе да, терк жаяргьа боллукь эди.

МОНИТОРИНГ

Декрет отпускуда тургъанлагъа къайгъыра

РФ-ни Жамауат палатасы- ны, КъМР-ни халкъны иш бла жалчытуу жаны бла къырал комитетини башламчылыклары бла мониторинг бардырылады. Аны чеклеринде сабийлерине юч жыл толгунчу солууда туруп, ай сайын алагъа къарагъанлары ючюн пособие алгъан тишируулары ичинде РФ-ни Президентини май указларында демография политика бла байламлы во- просларыны юсюнден соруу болганды.

орунбасары Фатима Куготова айтханга кёре, социальный къоруулау органла бла бирге бардырылгъан соруу жууукъ заманын ичинде тишируулары 36,3 проценти ишге тохташыр- гъа, 24,5 проценти уа окъурга сыйгенлерин ачыкълаганды.

2013 жылны биринчи жа- рымында халкъны иш бла жалчытуу тургъан сора, алап айтханда уа, ала жалаңда 0,4 процент боладыла.

Тишируула усталыкъ билим алырча онгла да къуралгъанды- ла. Алаңны компьютер техника- да, бухгалтерияда, секретарь- референт, медсестра, педиатр, косметолог болурга юйретеди- ле. Окъуу бошагъандан сора, бизни ишге алмагъандыла деп, тарыгъа келгенлери бол- магъанды.

Эсигизге салабыз, Халкъны иш бла жалчытуу жаны бла

къырал комитетде адамлагъа профессионал билим берген учреждениеланы тизмеси жарашдырылганды. Ала- да, тиширууладан сора да, бирси иш излеп айланган гражданыла окъуйдула эм билимлерин ёсдюредиле, башха усталыкъгъа да юйре- недиле. Сабийлерине къарап, юйде тургъанлары окъутууга уа ырыскы республикалы бюджетден бёлюнеди. Аны ёлчими, орта эсеп бла алып айтханда, бир адамгъа 4,4 минг сомду.

Регионну иш бла жалчы- туу органлары бу сферада болган тюрлениуени юсле- ринден адамлагъа баямлай турадыла. Ол билдириуени, СМИ-леден сора да, Халкъны иш бла жалчытуу жаны бла къырал комитетни сайтында табарга боллукъду.

Бизни корр.

Урунуу эм социальный айнтыуу министрствосуну бла социальный къоруулау фондну республикада бёлю- мюню билдириулерине кёре, сабийлерине къарап, отпускуда тургъан тишируулары саны 7409-гъа жетеди. Ол а иш- лерге боллукъ халкъны 2,4 проценти.

Башында сагъынылгъан комитетни председателини

Эсгертмеле

Тау тёппесинде дорбунну ким ишлеген болур?

КъМР –ни Бахсан районну Заюково элини тийрелеринде тау тёппелени биринде жашы- рын сейир шахта табылганды. Анга РЕН ТВ телеканалны корреспондентлери да эс бур- гъандыла.

Аны узунлугу сексен метр- ден артыкъды, бир бирден кирилген талай дорбунлары барды. Краеведле Артур Жемухов, Мария эм Виктор Котлярова тау башында бел- гисиз жазыулагъа тубегенди- ле. Сора, излеуно андан ары бардыра, шахтагъа кирген жерни тапхандыла.

-1942 жылда Кавказгъа ча- быуул этген Гитлерни «Эдель- вейс» дивизиясыны аскер- лери бу тау тёппеге жетал- магъандыла. Алай нацист биригуню «Аненербе» деген жашырын бёлюмю мында свастика тамгъала салгъан- ды, - деп билдиргендиле краеведле.

Виктор Котляровну айтыуна кёре уа, уруш заманда СС бла

ишлеген «Аненербе» (Наследие предков) мистикалы организа- ция, Къабарты – Малкъаргъа келип, Гитлерни жашырын проектин хазырлаугъа тири къатышханды. Ала, бурунгулу таурулада айтылгъаныча, Кав- каз таулада асыралгъан Грааль Аякъны (чаша) излегендиле.

Тарых тинтиуле бла юреш- ген алимле былай хабарлагъ- андыла: «Табыйлан дорбун бек сейирди, энчиди. Быллайланы арасында анга ушашы жокъду. Кесини да къол бла ишленген шартлары барды. Тауну тёп- песине чыкъгъан шахта бир бирлерине жууукъ орнатыл- гъан, жанлары да тап, гитче ташчыкъла бла къаланган эки улуу гыйы ташды. Башха ызылары уа теренлиги отуз алты метр болгъан залгъа элтедиле. Аны къабырчаларындан бири сыйдамлыгъы бла башхала- рындан айырмалыды».

Котлярова дорбунну бу шах- тасы хауа жюрюрча жарашды- рылгъаннга санайдыла. Анга

шагъатлыгъа а уушну иничке- лиги эм не заманда да тохта- май таза хауаны айланп тур- гъаны этеди. Тыш къыраллы, бизни алимлерибиз да шахта адам къолу бла салынган- да деген оюмгъа келедиле. Нек дегенде аны ташларыны формалары тёртгюлдюле, ор- таларында раствор да барды.

-Ол адам къыйыны бла ишленген эсе, биз аламати- лыгъы бла жюрюгизге жет- ген сейир эсгертмени къалай этилгенин ангылаалмайбыз, гыйы ташланы бу халда ор- натылгъанлары бюгонлюкде жашырынды, - дегенди кор- респондентлеге Виктор Кот- ляров. Тауларыбызда съём- када бардыргъан къауумну биргесине айланган Андор Ахобеков а Заюковону жерле- ри кёп бурунгулу таурула бла алыкъа ачыкъ болмагъан ма- даният-тарых эсгертмеледен байды, деп чертгенди.

Бизни корр.

Сессия

Алгъа теркирек барыргъа не зат чырмайды

Элбрус районну жер-жерли самоуправлениясыны Со- ветини 17-чи сессиясында быйылны биринчи жарымын- да экономиканы айныуу не халда болгъанына, социаль- ный сферада иш къалай къу- ралгъанына къаралганды. Администрацияны башчы- сыны орунбасары Арслан Улимбашев, аны юсюнден билдире, былай шартла кел- тиргенди: тёрт баш магъаналы производствода- кёгет-жемши жарашдырууда, къурулушда, автотранспортда эмда хакъ бла жумушла тамамлауда 116,4 миллион сом багъасы иш тындырылганды, мында чыгъарылгъан товарладан 31,3 миллион сом багъасы жо- кленгенди. Ол а 2012 жылдан эсе кёпдю.

Автотранспортникле бор- чларын бет жарыкълы тамам- лайдыла. Быйылны биринчи жарымында ала 120,8 минг адамны ташыгъандыла. Че- кленген жууаплылыгъы бол- гъан «Эльбрус-Транс» обще- ствону файдалары 268 минг сомгъа жетгендиле. Элбрусну жол управлениасы уа отчёт кезиуде альпинист лагерь- леге, жайлыкълагъа эмда биченикликлеге элтген эм башха жолланы да тап халгъа келти- рюу бла юрешгенди, битеу да 3 миллион 200 минг сом багъ- асы жумуш тамамлагъанды.

Агропромышленность ком- плекседе да жетишимле барды- ла. Битеу мюлклекде да малчы- лыкъдан алынган баш магъ- аналы продукцияны чыгарыу ёсгенди. Этден 1200 тонна, сютден 9200 тонна, жумуртха- ладан 590 минги чыгарыл- гъандыла. Ма ол кёрюмдюле былырны бу кезиунден эсе 33,55 эмда 31 процентке кё- найгъандыла. Малланы саны да былырдан кёп болганды.

Бюгонлюкде районну уллу эм орталыкъ предприятия- ларында - 3757, социальный учреждениялада 3042 адам ишлейди. Орталыкъ иш хакъ 22,2 процентке кётюрюлюп, 16381 сомгъа жетгенди. Бюд- жет сферада ол заманын- да эм толусунлай тёлениди. Адамланы иш бла жалчытуу службаланы болушукълары бла 196 адам урунады, 520-сы жангыдан окъуп, жангы уста- лыкъла алгъанды.

Хакъ бла битеу да 82,9 мил- лион сом багъасы жумуш тамамланганды, ол а был- тырдан 1,5 кереге асламды. Производства, сатуу-алы- уда эмда халкъны жумушла бла жалчытууда 755 предпри- ниматель ишлейди, 146 гитче предприятие къуралганды. Гитче бизнес бла ишлерге жаралуу халкъны 18 проценти юрешеди.

Быйыл Мусукаев атлы орам- да 11-чи юйде жашагъанлары къоркъуусуз журтлагъа кёчо- рюрге белгиленди. Жангы жашау юйно къурулушуна 25 126 360 сом бёлюнгенди.

Жашау журт-коммунальный сфераны юсюнден айтханда, чекленген жууаплылыгъы болгъан «Эльбрус Теплоком», «Источник», «Ирик-Чат», «Ты- зыл-Суу», «Эльсуу» суу эм жылыуу бла чырмаусуз жалчы- тыр ючюн, къолдан келгенин аймайдыла. Алай адамланы хайырланган жумушла ючюн хакъ тёлемегенлери ишге уллу тыйгъыч салады. Сёз ючюн, жылыугъа ахча тёлегенле жылны жарымында жалаңда 33,9 проценти тутадыла. Ахча кытылыкны хатасын- дан суу эм жылыуу баргъан ыргылыны тап халгъа кел- тирирге онг жокъду.

Докладда билим берюде, саулыкъ сакълауда, культура- да, спортда, право нызамны сакълауу органлада ишни болумуна уллу эс бурулган- ды. Жыйылгъанлары алла- рыкъдан алынган баш магъ- аналы продукцияны чыгарыу ёсгенди. Этден 1200 тонна, сютден 9200 тонна, жумуртха- ладан 590 минги чыгарыл- гъандыла. Ма ол кёрюмдюле былырны бу кезиунден эсе 33,55 эмда 31 процентке кё- найгъандыла. Малланы саны да былырдан кёп болганды.

Бюгонлюкде районну уллу эм орталыкъ предприятия- ларында - 3757, социальный учреждениялада 3042 адам ишлейди. Орталыкъ иш хакъ 22,2 процентке кётюрюлюп, 16381 сомгъа жетгенди. Бюд- жет сферада ол заманын- да эм толусунлай тёлениди. Адамланы иш бла жалчытуу службаланы болушукълары бла 196 адам урунады, 520-сы жангыдан окъуп, жангы уста- лыкъла алгъанды.

Сюзюлген вопроска кёре сессия тийишли оную этгенди. **ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.**

Акция

Элбрусга - Эсгеруноу вахтасы

Минги тауну тийресинде Россей Федерацияны Къору- улау министрствосуну «Терс- къол» спорт арасында 30-чу июльда «Эсгеруноу вахтасы» деген акция башланарыкъды. Къалауурлукъ этгенле уа Юг аскер округну бла «Мемориал Эльбрус» излеучю отрядны аскерчилери боллукъдула.

Бу акция РФ-ни Къоруулау министрствосуну башчы- лыгы бла Россейни тюрлю- тюрлю шахарларында жыл сайын бардырылады. Бый- ыл, Кавказ ючюн сермешни 70-жыллыгына атап, Къа- барты-Малкъарны Бахсан ау- узунда таулада совет аскерчи- лени ёлюклерин излеп, алаңы жангыдан асыраргъа оную этилгенди.

«Эсгеруноу вахтасына»

аталган митингге Россейни Къоруулау министрствосуну келечилери, КъМР-ни Пра- вильностовуну членлери, Элбрус районну администра- циясыны, Элбрус эли да баш- чылары къатышырыкъдыла. Алайда аскерчилеге излеу ишени башларга буйрукъ берилликди, андан сора ала тау эткекге атланарыкъдыла. Излеу ишле Тонгуз-Орун, Азау, Терс-Къол, Ирик-Чат тарлада бардырыллыкъдыла. Акцияны кезиунде былтыр «Мемориал Эльбрус» излеу отряд Тонгуз-Орунда тапхан совет топла да эншиге тошю- рюлюкдюле.

Алиса ТАРИМ, Элбрус районну администрациясыны пресс-секретары.

КОНКУРС

Предпринимательлени къыздыргъан грантла

КъМР-ни Экономиканы айнытуу министрствосунда гитче эм орталыкъ предприниматель иш бла юрешгенле быйылгы жылгъа субсидия беруу бла байламлы жыйылыу болганды. Анга шахар округланы эм район администрацияланы келечилери къатышхандыла.

Министерствону гитче эм орталыкъ предприниматель- лик эм конкуренция иш бла юрешгенлеге болушукъ беруу департаментини таматасы Темиркан Баждугов айтханга кёре, муниципальный къура- лыулагъа къыралны жанындан болушукъну 2011 жылда этип башлагъандыла. Ырыскыла асламысында предприниматель иш бла энди юрешип башла- аналгъа бериледиле. Сёз ючюн, бурунгу жыл районлагъа эм шахар округлагъа бёлюнген субсидияны ёлчими 25 милли-

он сом болганды. Жер-жерли бюджетле 6,25 миллион сом бергендиле, 113 адам грантла алгъандыла.

Озгъан жылда субсидияны ёлчими эки кереге кёбейгенди эм 50 миллион сомгъа жетген- ди, ол санда жер-жерли бюд- жетле 8,47 миллион бергендиле. Битеу да грантланы 246 адам алгъанды. Быйыл да алаңы юлеширге 50 миллион сом субсидия тёленирикти. Алаңы санына 30 жыллары толмагъан бизнес-планларын жашауда бардырабыз деген предприниматель иш бла юрешген физический эм юридический лицолар, терек эм тахта бахча- чылыкны айнытырыкъ предпринимательлеге эм фермер мюлклеге, ишиз тургъан инва- лидлеге, кёп сабийли аналагъа эм, сабий юйледен чыгып, кесери алларына жашау эте- ме дегенлеге берилликди.

Конкурсну эсеплери августну аягына белгили боллукъ- дула, андан сора жер-жерли администрацияла эм шахар округла грантланы юлешуу бла байламлы кеслерини конкурсларын ётдюрюлюкде, деп билдиргендиле башха сагъынылгъан министрствону пресс-службасындан.

АЗРЕТЛАНЫ Х.

Юбилей

Оюмлу оноучу

Созайланы Аслангерийни жашы Мухашны Хасанияда танымагъан, намыс-сый бермеген хазна болмаз. Ол элге башчы болганда этген ахшылыгын кепле унутмай турадыла. Сабырлыгы, адамлагъа тынгылай билгени, эллилени жашауларын игилендирир ючюн, къолдан келгенни аямагъаны ючюн хурмет этеделе анга. Бюгюнлюкте да ол элли жамауат

Республиканы башчылары аны иги билгенлерин, анга хурмет этгенлерине уа ма бу шарт да шагъатлыкъ этеди: Мухашны Москвагъа Бийик партия школгъа жиберуно юсюнден сёз баргъанда, Тембора Кубатиевич Мальбахов былай айтхан эди: «Созай улу мен бек уста танийма, ол къайда болса, къайда окъуса да, жетишимли боллугъуна ишегим жокъду». Керти окъуна да, ол аны айырмалы бошап къайтхан эди.

Фронт жолла

Ол Север Кавказны къоруларгъа келген 37-чи армиягъа тошеди. Аны отделенины командирине саладыла. Къыркъ экинчи жылда 6-чы августда уа бир батальоннга Аскер-гюржю жол бла Тбилисиге ётерге буйрукъ болады. Мухаш бла бирге Атабийланы Камал бла Ажоланы Салих да ол батальонда эдиле.
-Немисли самолётла кюн

Ол къачан да, къайда да махтаулу болгъанды

ишине тири къатышады, ёсюп келген тёлую юйретуиге уллу юлюш къошады.

Тири, буюрлугъан жумушну тынгылы эте, ахырына жетдири билген Мухашны КъМАССР-ни Баш Советини депутатына айырадыла. Ол заманда анга Хасанияда беш уллу жумушну тамамларгъа кереклисин айтадыла: автобус жюрорча ётерге, электроизны чыпынларын алышындырыргъа, школ, хамам, клуб да ишлерге. Ма ала эллилеге бек керек болуп тура эдиле. Аланы барын да къысха заманны ичинде тамамларгъа къолундан келгенди аны.

Жашланы

аскерге хазырлау

Атасындан эртте ёксюз къалгъан жашха школгъа баргъынчы дырын жыйаргъа, чалгъы чалыргъа да тышгенди. Алай ол билим алыргъа итинулююн а къоймагъанды. Алай бла биринчи классны бошаргъа бек иги окъуучу болуп, экинчи жыл а ючюнчюге барады. Артада техникумну бошайды. Холамда зоотехник болуп да ишлейди. Ол заманда «Ворошиловский стрелок» деген белгини да алады.

Жашуа Созай улу кеп тюрлю жумушлагъа тыобтенди. Аны, район аскер комиссари-

Юй бийчеси Азий бла.

сайын жолну башында учуп айланганлары себепли бизге кече барыргъа тышгенди. Арып-талып, аякъларыбыз да хуппежинле болуп, Тау артына ауабыз. Алайдан Тбилисиге элтип, Гюржюден Малкъар жанына аугъан ауушну этегинде десант тышген болса, аны жокъ ётерге борч саладыла, - дейди ветеран.

Батальон анда эки ай чаклы тургъандан сора Тбилисиге къайтарадыла. Бир кюн а атлы аскерден инспектор келеди да, бир къауум солдатны тизип: «Сизни арагъызда, кёзю жумуп ачынчы, атны сыртында болургъа къолундан келген бармыды?» - деп сорады. Мухаш, алгъа чыгъып: «Мен аягъымы ёзегюге жетдирмей окъуна минейим», - деп, олсагъат айтханыча этеди. Дагъыда беш-алты солдатны сайлайдыла да, монгол атланы юйретирге жибередиле.

1943 жылда июньну ахыр кюнлеринде 6-чы гвардиячы атлы дивизионы Курск дугагъа келтирелди. Созай улу да ол бёлюмню къауумунда эди. Атыла, душманы тылындан чыгъып, совет аскерчилеге чабыуулукъ этген немисли фашистлени къырадыла. Тамата сержант Созайланы Мухаш ол сермешледе жигитлигин кёржютеди эм «За отвагу» деген майдал бла сауғаланганды.

Командирликни кеси боюнуна алып

Украина фронтну алтынчы атлы корпусунда уа Созай улу

Хорламны парадны эки кере
къатышханды

Аскерден Созай улу 1947 жылда къайтханды. Башха таулу фронтчулача, ол да юйюрюн Орта Азияда тапханды. Мында да тюрлю-тюрлю ишлеге къатышханды, кесини къураучу хунерин кёржюзгенди, атын махтау бла айтдыргъанды. 1956 жылда юйюрю бла Нальчикге къайтханлай, биринчи кюнден окъуна ише тохтагъанды. Долинскде курортну болушлукчу мюлкюнде зоотехник болганды. Башында айтып келгенибизча, Хасанияны эл Советине башчылыкъ этгенди, Къабарты-Малкъар АССР-ни депутаты да болганды.

Аны, республиканы кибик, къыралны алында да къалай уллу къыйыны болгъанына ма бу шартла да шагъатлыкъ этеделе: ол академик Е.П.Велихов башчылыкъ этген «Общественное признание» деген форумну диплому бла сауғаланганды. Андан сора «Россейни айырмалы адамлары» деген Москвада чыккъан энциклопедиягъа аты жазылганды. Ол Москвада Хорламны парадны эки кере къатышханды. Ма быллай уллу махтаугъа тийишли болгъан жерлешибиз бла кзуру жууукълары угъай, битеу малкъар халкъ ёхтемленерге боллукъду. Ол не заманда да, урушда, мамыр жашауда да, ал тизгинледе болганды.

Юйюр

Юй бийчеси Зокаланы Шохайны къызы Азий бла Мухаш 65 жылны жашагъанды. Экиси да алты къыз бла бир жаш ёсдюргендиле, хар бирине да бийик билим алдыргъандыла. Бюгюнлюкте аны сегиз туудугъу бла аладан туугъан да онеки сабий бардыла. Мухашча, аталары болгъан сабийле, аллай аппалары болгъан туудукъла да жашауларында аны намысына тийишли адамла болуруларына сёз да жокъду.

Бу кюнде Созайланы Мухашча токъсан жыл болады. Биз да, газетте ишлегенле, жууукъларына, танышларына, шубхларына къошулуп, аны алгъышлайбыз, бюгонню жарык жашауубузну келтиррге юлюшюн къошханы ючюн уллу ыспас этебиз, анга саулыкъ, насып да тежейбиз.

ХОЛАЛАНЫ Марзият. СУРАТДА: (башында) Созайланы Мухаш атлы аскерде къуллукъ этген кезиу.

Мухаш къызы Халимат бла.

Дагъыда чертип айтырча бир шарт - табийгъат газ да Акъ-Суу, Кенже дегенча къоншу элден эсе алгъа бери жетген эди. Ол жумуш да Мухашны тирилиги, адамла бла селеше билгенини, терен акъыллылыгыны хайырындан тамам болгъанды.

- Ол кзуру мени хайырымдан тюрлюдю. Сау болсунла республиканы оноучулары, къайсыны аллына барсам да, угъай демегендиле. Эллилерими араларында да эл ючюн жарсыгъанла, аны жумушларына эринмей узалгъанла кёп эдиле. Ол заманда мени орунбасарым болуп тургъан Холаланы Магомет, ветеран организациягъа башчылыкъ этген Текуланы Махай да хар ишиме да уллу тутхучулукъ этгендиле. - дейди Мухаш мени бла ушагъында.

атында хазырлап, Къашхатаугъа ОСОАВИАХИМ-ни ишин кзуаргъа жибередиле. Ол 120-сагъатлыкъ программа бла жаш адамланы ушкюнк чачаргъа, жыйаргъа, тизилип барыргъа юйретгенди.

Алай мында чыдаалмайды. Жашлары, баш иелери фронтда болгъан эллиле, терк-терк келип, андан адамларыны юсюнден сора эдиле. Аланы инжилгенлерин кётюралмай, военкомгъа барып, фронтха жиберирин тилеп, заявление жазады.

- Ары дери уа юйдегили болгъан эдим. Юй бийчеми келтирип, эки кюн озгъанлай, повестка келди да, мени фронтха алып кетдиле, - деп эсгереди Мухаш.

Брифинг

Машиналаны асламы сакъланмагъан жерлеген урланадыла

Жылны аллындан бери жолда жорюно инспекторлары урланган 45 машинаны табып, иелерине кыайтаргандыла. Аны юсюнден КъМР-де МВД-да брифингде белгили болганды.

Полициячыла адамланы машиналарын урлауу тохтатууга баш магъана бергенлерин чертгенди ДПС-ни бёлчюно тамата кырал кыулукчу Каплан Нухшев, брифингни ача. Быйыл а ол жаны бла бир неча энчи операция бардырылганды. Ол санда ДПС-ни битеу стационар постларында «Излеу» базада болган шартла дайым да жангыртылганлай турадыла. Поста тохтатылган транспорт базада болганы бла кыалганы тинтиледи, аны битеу регистрация белгилери да сюзюледи.

Хар кварталдан а излеуде болган транспортну тизмеси жангыртылып, аллай машинаны кырал регистрация этиуге чек салыу жаны бла жумушла бардырыладыла. «Быйыл урланган машинага регистрация этген кезиуде ачыкъланмагандыла», - дегенди

полициячы.

Жылны аллындан бери уа эки кере регистрация этилген 12 машина табылганды, 18 транспорт а агрегатларыны номерлери торлендирилип неда ахырда жокъ этилип тутулганды.

Жылны ахырына дери республикада «Авто-Угон» деген 12 автоматика комплексни сингдириге белгиленеди. «Быйылны биринчи жарымында ГИБДД-ны автоматизацияланган базасыны хайырындан излеуде болган 45 машина табылганды. Аланы асламы регистрация этген кезиуде ачыкълангандыла. Дагыда былайда айтыргыым, инспекторла озгъан алты айда авария этген жеринден кыачып кытулган 100 водительни тутхандыла, былтыр а жалаңда 35-син ачыкълалгъан эдик», - дегенди полициячы.

КъМР-де МВД-ны уголовный розыскыны башчысыны экинчиси Борис Гергов билдиргенча уа, жылны аллындан бери транспортну урлау бла байламлы 73 аманлыкъ иш этилгенди. Аладан 37-си ачыкъланганды, кыалганылары энтта излеудедеди.

Инспекторла бардыргъан тинтиуден белгили болганыча, машиналаны сакъланмагъан стоянкаладан, кеп кыатлы юйлени арбаларындан, сатыу комплексни тийрелеринден алып кетедиле. Аманлыкъчыла асламында кече «ишлейдиле». Полициячы келтирген шартлага кере, транспортну иги кесеги ингирде 19 сагъатдан экинчи кюн эрттенликде 6 сагъатха дери кезиуде урланганды.

Жылны аллындан бери уа быллай бузукълукла этген 43 адам уголовный жууапха тартылгандыла. Аладан 17-си алгын да тутулгандыла. «Мен былайда республикада жашагъанлагъа сакъланмагъан неда адамла кеп жыйылган жерледе кыоймагъыз. Сигнализация бла бирге урлаудан сакъларгъа болушурукъ механика устройствобла да хайырлангъыз», - дегенди Гергов.

Брифингни ахырында полициячыла журналистлени сорууларына жууапла бергенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

ФУТБОЛ

Кеп болмай Тырныаууз шахарда арбазда ойналган футболну финал эришулерине КъМР-ни спорт эм туризм жаны бла министри Аслан Афаунов да келген эди. Турнирге саулайда оналты команда, алагъа уа 150-ден аслам сабий кыатышхандыла.

Грамотала бла чекленип кыалмагъандыла

Белгилесича, спортда кючлю хорлайды. Алай бла ахырында «Мукулан» - биринчи, «Кенделен» - экинчи эм «Спартак» ююнчю жерлеге тийишли болгандыла. Алчы жерлени алгъанлагъа министр бла бирге «Единая Россия» партияны Къабарты-Малкъарда Регион аралы толтуруучу комитетини таматасы Татьяна Канунникова да майдалла

бла грамотала бергендиле. Андан тышында да, «алтын» алгъанлагъа тренажерлары бла спорт майданла ишлерикдиле, «кюмюш» ююнчю эки тенис ойнаучу стола эм ююнчюлеге уа он топ буюрулукъду. Татьяна Канунникова уа, сабийлеге футбол ойнаргъа формала да берип, бек кыуандыргъанды. Быйыл жаз солуу кюн-

леде арбазда ойналган футболдан турнирле республиканы хар районунда этедиле. Ала спорт эм физкультур сферада толтуруучу власть органла кыуалгъаны 90 жыл болганына жораланып бардырыладыла. Акцияны КъМР-ни Спорт эм туризм жаны бла министрствосу башлагъанды.

Бизни корр.

ОНОУ

Сергей Шойгу военкомлагъа погонланы кыайтарганды

Россей Федерацияны Къорууланыу министри Сергей Шойгу субъектеде аскер комиссарлагъа аладан 2009 жылда Анатолий Сердюков сыйыргъан аскер чынланы кыайтарганды. Шойгу ол оноун Къорууланыу министрствону 2013 жылда 27-чи июнда бардырылган коллегиясыны жакъ кесегинде айтханды. Сердюков военкомланы гражданд кыулукъчулагъа къорууланыу министрни 2008 жылда 13-чо октябрьде чыкълан 520-чо номерли буйругу бла айландырганды.

«Известияга» Къорууланыу министрствону Кадрла жаны бла баш управлениясыны начальниги генерал-полковник Виктор Горемыкин айтханыча, аскер чынланы кыайтарыну юсюнден буйрукъга Шойгу быйыл августта кыол саллыкъды.

- Аскер атла комиссарлагъа аскерге чакырынуу кюз арты кампаниясыны кезиунде кыайтарыллыкъдыла. Ала полковникле боллукъдула, нек дегенде генерал атланы президент береди, - деп аныгъатханды Горемыкин. Кыурау-Мобилизация баш управленияны планларында (военкоматла алагъа бойсунуп ишлейдиле) военкоматла энтта да бир офицер кыулукъ чыгарыкыды,

анга бойсунган аскерчиле да боллукъдула.

Аскер атланы кыайтарылуларыны сылтау ол атла военкомлада болмагъанлары бла байламлыды. Аскерде кыулукъ этиуну болумуна кере, биринчи аскер ат «рядовойду», аны «солдатлагъа-срочниклеге» кыралны субъектини военкомго береди. Аны бла бирге ол бусагъатда кеси да гражданд служащиди. Аны гражданд статусу военкомга аскерчилени дисциплинар жууапха тартырга эркинлик бермейди.

Аскер ведомствода «Известия» газетге айтханыча, федеральный шахарны, крайны, республиканы, областны аскер комиссары офицер кыулукъда аскер округну аскерлерини командующине бойсунурукъду, кыурау-мобилизация соруула жаны бла уа - аскер округда штабны начальниги орунбасарыны айтханын этерге керекди.

Алайды да, военком энди толтурургъа керекли борчланы саны, гражданд кыулукъчула бла тенгледиргенде, иги да кёбейеди. Энди аскер комиссар комиссариатда кыурау эм мобилизация хазырлыкъ ююн жууаплы болады, энчи составны низамы кыаллай халда болганына кыарайды, аны бла юйретуу, жаруу этиу ишлени бардырады.

Анга табельный пистолет берилликди, ол энчи отууда сакъланыргъа тийишлиди.

Аскер комиссарлагъа, запасадагы офицерледен чакырылып салынганлагъа медицина кыараудан этерге керек боллукъду. Алайды да, аскер кыулукъдан салулугу осал болганы ююн эркин этилген адамга военкомну кыулугу бериллик тийюлдю.

Къорууланыу министрствону бирси офицерлеринде, военкомлада диспансеризациядан жыл сайын этерикдиле, физподготовкадан жыл санларына кере зачётла берип турлукъдула.

Шойгуну военкомлагъа аскер атланы кыайтарыну юсюнден оноун Къорууланыу министрствода аскер кыулукъну эм военкомланы ишлерини деберлерин кётюруге санайдыла. Аскер комиссар болур ююн, алгын аскер кыулукъдан кетерге, аскер ат ююн тёленген ахчанд кыуру кыалыргъа, аскер кыулукъда стаждан айырылыргъа керек болуп тургъанды. Ол затла уа пенсия эм фатар алыуда уллу чырмаула чыгъара эдиле.

«Известия» газет.

Юйретуу

Чегем тарны башында - парапланла

Къабарты-Малкъарны женгил авиациясыны федерациясыны парапланлада учарча жери бусагъатда республикада жалаңда Чегем аууунда барды. Республиканы бу спортдан федерациясы Россейни парапланеристлерини школлары бла байламлыкъ жюрютеди. Ала жаруу этерге, билимлерин ёсдюруге, кыонакыгъа таулагъа сыйоп келедиле.

Быйыл мында май айда Краснодар крайдан Виталий Галайчук СКФО-да биринчи кере узаклыкыгъа учуу бла рекорд салганды. Ол алты сагъатны ичинде

Чегем тарындан Элбруска дери жетип, дагыда артха кыайтханды. Бир-бир жерледе тенгизден 4800 метр бийикликде болганды. Алгъадан аны маршрутту «GPS» бла белгиленип халкыла аралы авионavigation ассоциациягъа жиберилген эди.

Республикада спортну бу торлюсонден федерациясы кыурагъан эришуле халкыла аралы авионavigation ассоциацияны календарына киредиле. Аны себепли ала халкыла аралы статус аладыла.

Чегемде парапланлада учан спорт айналы барды. Жыл сайын Россейден эм тыш кыурауладан келген

туристлени саны ёседди. Мында уста инструкторла Александр Шлак бла Анна Рудницкая ишлейдиле.

- Хар сезондан федерацияны ахчасына 5-6 адамны юйретелди. Жашланы бирге учуруп да кёргозтебиз, - дейди федерацияны таматасы Мушкаланы Марат.

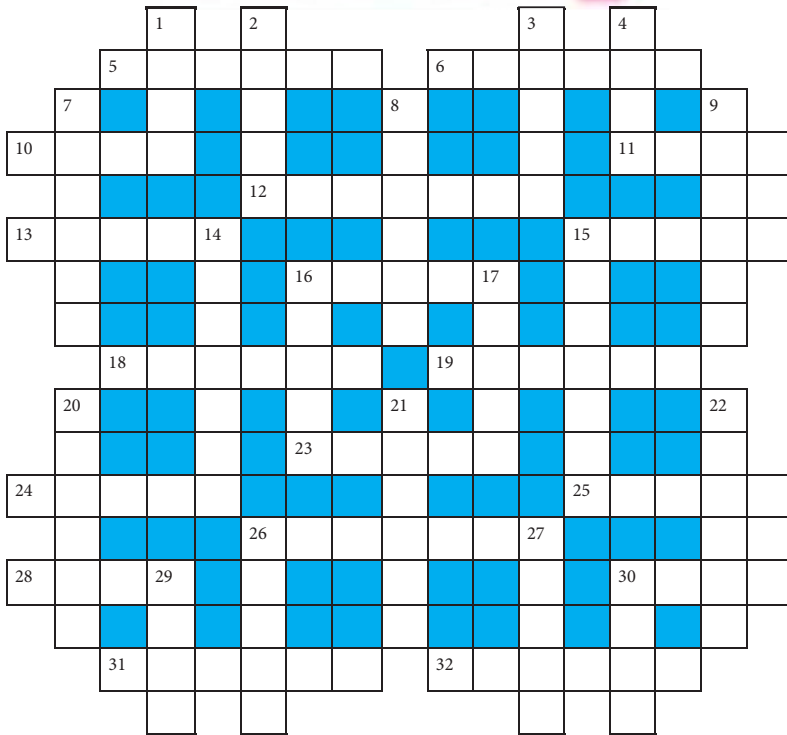
Сезон 1-чи майдан башлап октябрьни аягына дери барады. Алай эм игиси уа жай кюнде болады. Ол кезиуде параплан учан тикден да башына 1000 метр бийикликке кётюроледди. Бош кыаргъа сыйгенне жаз башы бла кюз артында эришуилени кёбюсю бардырыладыла.

Келген кыонакылагъа, парапланладан тышында да, эрикмезча башха кеп ахшы зат барды. Сёз ююн, «Сени солуу кюллеринг» деген программада атлада учаргъа, озгъан ёмюрледен кыалган эски элдеде айланыргъа, бу жерлени тарыхы бла шагъыран боллукъдула. Буз чыранлагъа кыаргъа, нарзанладан, шауданладан ичерге амал табарыкыдыла.

Бизни корр.

Сөзбер

ЁРЕСИНЕ: 1.Кийиз жоннге деп жарашдырылган кыямш таякчык. 2.Азык тапмай кыйналыу. 3.Жуунган жер. 4.Амал, мадар тюрк тилли миллетлени кёбюсюнде жорюйдю. 7. Айырмалы. Къарыулу, тэзюмлю ат. 8.Ышангысыз, ишекли, экили. 9.Улуу санлы. 14.«Къанатлы». 15.Токгоч, тёммек. 16.Биринден киреди, биринден чыгады не улуу тырман да. 17. Эшекегге.....! дейдиле. 20.Бир жерде да жунчумаучу, оюнчу. 21.Жыл саны бла бирсиледен улуу. 22.Адам ат, тюрк тиллени бир-бирлеринде жаш адам, заууклуу дегенчады. 26.Хунери, ангылауу болган, ишин билген. 27.Чабакъны

бир тюрлюсю. 29.Жыл бла жарымдан атлагъан бичилген токълу. 30.Чабыр баула.

ЭНИНЕ: 5.Юсюнде олтурургъа, жатарга да жарайды. 6.Сейрлик, ахшы, тап. 10.Нарзан. 11.Гоняхлы, динсиз, иймансыз. 12.Таулулада жорюген елчём. 13.Хапчук, ырысы. 15.Бахчада битим чийле ашалады. 16.Адамны юсюнде болган хали. 18.Аштапар. 19.Бузоу гинжи. 23.Эл. 24.Жангыз, азат адам. 25.Билим берген. 26.Хыйлачы. 28.Улакъ ана. 30.Къан ара. 31.Жау гютто. 32.Ёноз.

Сөзберни **КУРДАНЛАНЫ Сюлемен** жарашдырганды.

Кёрмючле

Валерий Курдановну суратларыны дуниясына чакъырабыз

Фахмулу художник Валерий Курдановну 70-жыллык юбилейине жораланып, 1-чи августда Нальчикде А.Л. Ткаченко атлы музейде аны суратларыны энчи кёрмючю ачылыккъды. КъМР - ни Культура министерствосу билдиргенине кёре, ол күн бери келгенлени Хаджиланы Даниял бла тубеширге онлары боллукъду. Курдановну хурметине аталган кёрмючде суратла аны энчи коллекциясындан

эм музейни фондларындан алынгандады.

Хаджиланы Даниял белгили художниклени кёрмючлерин къурау жаны бла жыйырма беш жыл кюрешеди. КъМР-ни ИЗО музейини аны коллекциясындан алынган чыгъармала бла беш кёрмюч жарашдырылганды. Битеу жыйымдыгына кирген живопись эм графика суратлары саны уа мингден артыкъды.

Москваны музейи - Нальчикде

Москваны Востокну халкъларыны музейи бизни ара шахарга «Дракон и феникс» деген ат бла кёрмюч ачханды. Ол КъМР-ни Миллет музейинде (Горький атлы орам, 62) 28-чи

августха дер барлыккъды.

Соруулары болганла бу телефонла бла селешсинле: 77 - 68 - 80; 77 - 39 - 42. Хош келигиз!

Ыйыккъга гороскоп

29-чу июльдан 4-чу августха дер

Къочхарла. Кесигизни командагызыны иги башчысыча угъай, адамладан бирича кёргозталлыккъсыз. Аны ючюн гурушка болмагыз. Сизге артыкъда орта эм бараз конле жетишимли боллукъдула. Ол конледе ахчагызыны кёбейтир онг табыллыккъды.

Танала. Бу ыйыкъда улуу муратла да, перспективала да керек боллукъ тойюлдюле. Жетишимни ачычы - шёндю ууакъ затлагъа эс бурууду. Аланы кёпле эслемей къоядыла. Ыйыккы экинчи жарымында саулугъугъа сакъ болугъуз.

Эгизле. Иги ыйыкъды. Этген муратыгызыга жетишир онг барды, сиз анга эрттеден бери да итинип келгенсиз. Орта кюнде къарыугъуз азыракъ болурга ушап турады. Алай эсе, кесигизни иш бла кыйнамагыз. Бек игиси - солусагызыды.

Айрычабакъла. Ыйыккы ал конлеринде энчи байламлыккъла жаны бла кыйын болумга тошериксиз. Ууакъ затлагъа эс буруп, магъаналы ишни унутмагыз. Ыйыккы асламысы сёлешиле иги кезиудю. Солу конледе суу жагъалада солугъуз.

Асланла. Хар затха тири узалырга, сейрлеригизни къорууларга керексиз. Битеу алып айтанда, шёндю башламчылыкъ этерге кюрешмегиз, бола турган ишлеге оюмлап эс буругъуз. Кыйматлы ишлени юсюнден шёндю оноу этмесегиз игиди.

Къызла. Ыйыккы биринчи жарымы мардадан озуп окуна игиди дерчады. Ишлени тамам этип, эркин солурукъсуз эм андан ары ишге жигер да узаллыккъсыз. Отпускада болмаган эсегиз, сейрлик предложенияла этерикдиле.

Базманла. Баш эм геюрге конлени планла салырга эм тинтиу ишлеге беригиз. Орта конден ары ишни тири бардырлыккъсыз. Адамла анга эс бурлукъдула эм сизге кёлларындан келгенча болушурукъдула. Ол болумда сиз хар ишни да кёлбга тири алыгыз.

Акърапла. Ыйыккы биринчи жарымында сакълаган хатарла келлик болмазла. Экинчи жарымында эсигизде кетген, алай эрттеден бери сиз кюсеген зат боллукъду. Ол, узакъга созмай, ишгизни да игилендирликди.

Садаккъыла. Жетишимли ыйыкъды. Кесигизге ышанып, иги оюмлап, ишни тири бардырлыккъсыз. Шёндю магъаналы оноулары да къабыл этерге боллукъду. Кесигизни башламчы адамча да кёргозталлыккъсыз.

Текемнойюзле. Бу ыйыкъда ишлеге тийишлисича эс бураллыкъ болмазсыз. Артыкъда офисде уруна эсегиз. Билимгизни жыйып ишлегиз. Сиз жетишимли боллукъ конле уа орта эм байрым конледиле.

Суукъуйла. Ыйыккы ал жырымында ишгиз кёп боллукъду. Мындан алгъаракъда уа улуу кыйматлары болган жумушлары тамамламай кыйгансыз. Ол кемчиликни кетераллыккъсыз. Орта эм байрым конледе жетишимли боллукъсуз.

Чабакъла. Кесигизни наставникча, консультантча кёргозталлыккъсыз. Орта кюнде башчылыккыны къолугъузга алыгыз. Орта эм байрым конледе сакъ болугъуз. Этген муратларыгызыны жашауда бардырырга кюрешигиз.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары), КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редакторну орунбасары), ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламыни информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-июньда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Асламыни информация органла, жамауат эмда дин организацияла жаны бла министерствосуну компьютер службабасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикте кёре 19.00 сагъатда кёл салынады. 20.00 сагъатда кёл салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГАНЛА:
Кульчаланы Зульфия - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасары; Бийчеккуланы Жанета (1, 2, 3, 4-чу бетле), Акушуланы Феруза (5, 6, 7, 8-чи бетле) - корректорла.

Тиражи 2710 экз. Заказ № 1798

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы: elbor_50@mail.ru